

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20 .
za inozemstvo . . . 600 .
—
Oglasi za vsak mm višine
stolpca (55 mm) . . 1 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (55 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72
Upravišтво:
Trsnerova ulica št. 64
Telefon št. 36.
—
Račun kr. pošt. ček urada
št. 11.842.

Ljubljana, 7. februarja.

Nemci v Jugoslaviji ustanavljajo svoje nacionalno stranko, ki naj organizira nemško moč v državi ter jo uveljavi pri volitvah ter na politični pozornici v Beogradu.

Mi smo že pri drugih prilikah poudarili svoje stališče napram političnim organizacijam narodnostnih manjšin v naši državi. Jugoslavija je nacionalna država, narod jugoslovanski je državni narod, njegov jezik državni jezik, njegova volja edino merodajna pri vodstvu državne politike. To seveda ne pomenja nobene utesnitve občin državljanov svoboda pri pripadnosti tujerodnim manjšin, katerih pravo na osnovni pouk je povrh v nastavi še posebej poudarjeno. Nacionalnega boja, kakor smo ga imeli v narodnostni državi Avstriji pri nas, ni in ga ne more biti. Politična logika nasvetuje našim tujerodnim državljanom, da se v javnem življenju razporedijo po splošnih političnih in ne ozkih nacionalističnih načelih. Naprednjaki naj se pridružijo naprednim strankam, konservativci konservativnim, klerikalci klerikalni. Povsod jim je onemogočeno delo. Konstituiranje tujerodnih jugoslovanskih državljanov v posebne narode ni pametno niti z njihovega stališča, ker pomenja umetno ustvarjanje konfliktov, katerih izid je že vnaprej odločen.

Naši nemški državljanji so se odločili, da ipak poskusijo ta eksperiment. Radi priznamo, da se ta poskus vrši korektno in da ga branijo njegovi početniki z argumentom, ki ima nekaj za seboj. Pet šest vseh jugoslovanskih Nemcev prebiva v Vojvodini in v Sremu in središče nemške politične organizacije se nahaja v Novem Sadu. Nemci v teh krajih dosedaj niso nikdar nastopili kot enotna nacionalna - politična skupina. Po večini so krepko podpirali madžarsko vladno politiko, pri čemer se jim, kar je treba priznati, ni baš slabo godilo.

Zal so se premnogi pozabili pravočasno preorientirati. Ostali so tudi v Jugoslaviji zvesti pristajali madžarske politike, ki hodi onasna politična pota. Mnogi trezni nemški politiki smatrajo lastno nacionalno - politično organizacijo kot edino sredstvo, da se vojvodinski «Švabi» oproste madžarskega vpliva. Irredentistične namere so jim gotovo tuje. Teritorialno odcepljeni od svojega naroda, so navezani, da si v tujerodni državi ustvarijo dobro eksistenco. Tri leta Jugoslaviji so jim dovolj pokazala, da naš narod, drugače nego madžarski, neče nič, kar je tuje in da je širokogruden dovolj, dati vsakemu, ki je lojalen in korekten, varno domovinsko stredo. Zato se voditelji novega nemškega pokreta postavljajo na edino pravilno stališče, da hočejo biti zvesti svoji novi domovini, njeni ustavi, njeni državi. Iz umljivih razlogov — saj je nemški element razpršen tudi po drugih pokrajinah — so oni tudi najodločnejši centralisti.

Do tu je vse dobro. Toda to je le negativna plat celega vprašanja, pozitivni program nemške stranke pa vsebuje vse opasnosti, ki smo jih zgoraj načelno poudarili. Danes navidezno še skromen, vodi jutri v konflikte, če ga Nemci skušajo izvajati kot bojni program proti jugoslovanskemu narodu.

Gibanja se udeležujejo tudi Nemci iz Slovenije, ki so dokaj različni od pristnih potomcev nekdanjih švabskih kolonistov v Vojvodini in Sremu. Stevilo naših Nemcev ne dosega niti 40.000. Navzlic temu je pri mnogih izmed njih občutek izgubljenega gospodarstva še silno živ in utopistična nada, da bi se mogli vrniti nekdanji zlati časi, se ponekod še vzdržujejo. Akoravne se po večini organizirani drobec med nami polagoma pa nevdružljivo asimilirajo, odnosno vračajo materinskemu narodu, vendar nikdo našim Nemcem ne bo hotel braniti, da gojijo kulturno zajedništvo z nemškimi rojaki. Politične ali gospodarske skupnosti pa med njimi in Švabi ni. S tem dejstvom treba, da se računa. Vojvodinska nemška politična organizacija se nam zli nanaka, usodopolni pogrešek pa bi bil, ako bi vojvodinska nemška stranka hotela voliti nekako «vsenemško» politiko v Jugoslaviji ter se zavzemati za razne utopije in politične fantastije. Tu bi bil takojšen konflikt nezogiben — na izključno škodo nemškega elementa.

GASPARI OSTANE PAPEŽEV DRŽAVNI TAVNIK.

Rim, 7. februarja. (Izv.) Papež Pij XI. je danes potrdil dosedanjega državnega tajnika kardinala Gasparija na njegovem službenem mestu.

Katastrofalni snežni zamesti na našem jugu

VES ŽELEZNIŠKI PROMET V BOSNI IN HERCEGOVINI USTAVLJEN. TELEFONSKE IN BRZOJAVNE ZVEZE PREKINJENE. — PROMET V HRVATSKEM PRIMORJU ONEMOGOČEN.

Sarajevo, 7. februarja. (Izv.) Katastrofalni snežni meteži je zasul vse železniške proge v Bosni in Hercegovini. S planin se vale cele snežne lavine. Potrgane so vse telefonske in telegrafске žice, tako da Sarajevo razen z Zagrebom nima zveze z nobenim drugim mestom države. Niti z Mostarjem. Vlaki ki so bili na progi, so obšli na odprtih progah. Vlak, ki bi imel priti ob 17. uri zvečer v Sarajevo, je obšli na progi v bližini Medjedev. Nekaj voz je skočilo iz tira.

Mostarski vlak je obšli v bližini postaje Ivan. Potniki so morali sedeti več ur v nezakurjenih vagonih, potem pa so se odpravili po do postaje, od kjer jih je pomožni vlak peljal do postaje Kečkevice, kjer se je v edinem malem hotelu nastanilo vseh 150 potnikov.

Brodski brzovlak je obšli na odprti progi med postajama Zepče in Zeleno. Potniki so morali izstopiti in pošiti do postaje, kjer so za silo našli vsi potniki, bilo jih je 100, v edini gostilnici zasilo zavetje. Na progi je razen tega obšli vsled silnega zameta tudi precej tovarnih voz.

Iz Sarajeva se odpremljajo na vse strani pomožni vlaki s snežnimi plugi, ki pa

vsled silnega snega ne pomagajo dosti in se večinoma lomijo. Da se čim prej zopet vzpostavi promet, se je k pomožni akciji pritegnilo tudi vojaštvo, vendar pomožna akcija vseeno le počasi napreduje, ker je vsled še vedno razsajajočega snežnega meteža zelo otežkočena. Silna burja divja po vsej Bosni in Hercegovini, ki dela vsako pomoč iluzorno. Tralo bo najmanj dva do tri dni, predno bo promet zopet obnovljen.

V Sarajevu samem je zapadel sneg cel meter visoko. Vse ulice so popolnoma zasnežene in je vsled tega onemogočen seveda vsak tramvajski kakor tudi zvozniki promet. Snežni meteži povsod še traja.

Zagreb, 7. februarja. (Izv.) Železniško ravnanje ustavljeno do vključno 10. februarja vsi vlaki, osebni in tovarni, na progah Ogulin-Bakar in Ogulin-Gospić. Javnost se obvešča, da je ta čas ustavljen na teh progah tudi poštni promet.

Atena, 7. februarja. (Izv.) Po zadnjih poročilih je zapadel v nekaterih krajih Grčije sneg nad 1 meter visoko, dogodek, kakor ga ne pomni grška zgodovina.

Konflikt med Bolgarijo in Grško

BOLGARIJA ZBIRA ČE TE OB GRŠKI MEJI.

Beograd, 7. februarja. (Izv.) Danes so dospela poročila, da se pripravljajo med Grško in Bolgarijo resen konflikt. Grška poročila obtožujejo Bolgarijo, da se je tajno sporazumela s Turki (kemalisti) in da pripravlja napad na grško ozemlje. V tukajšnjih krogih ne verjamejo, da bi moglo priti do resnega konflikta, vendar je znano, da vodijo iz Bolgarije razne intimitne vezi v Carigrad, odn. Angoro, ki se nahaja v ostrem sporu z Grško. Jugoslavija je zainteresirana na tem, da se Bolgarija drži neutilitarne mirovne pogodbe in da na Balkanu vlada mir. Vest, da pripravlja Bolgari ohorožen napad na Makedonijo se smatrajo kot neresnične. Treba je pričakati natančnejših podatkov. Naša granična obramba je v ostalem takoj dobra, da je vsak organiziran vpad komitafšev izključen.

Atena, 7. februarja. (Izv.) Po poročilih iz Bolgarije je tamkaj mobiliziranih več regimentov artiljerije. S tem je Bolgarija kršila mirovno pogodbo. Artiljerija je dirigirana v Tracijo in Makedonijo, kjer je tudi opaziti živahno gibanje kemalistov in komitafšev, ki se pripravljajo da zopet uničijo železniške proge.

Rim, 7. februarja. (Izv.) «Tribuna» poroča iz Aten, da so se včeraj začele zbirati bolgarske čete ob grški meji, nakar je Grška tudi poslala na mejo nekaj čet. Grške čete so razorožile nekaj bolgarskih komitafških tolpe, ki so vdrle čez mejo.

Italijansko vladno sestavi de Nicola

VLADA BO LEVIČARSKA. SOCIJALISTI JO BODO PODPIRALI.

Rim, 7. februarja. (Izv.) Predsednik zbornice, de Nicola, je danes sprejel mandat za sestavo nove italijanske vlade in se je že začel pogajati s posameznimi strankami za sodelovanje v vladi. Socijalisti so se zagotovili «dobrohotno držanje» napram njegovi vladi. «Partito popolare» pa je izjavila, da bo aktivno sodelovala v vladi.

Desnica si še ni na jasnem, ali naj stopi

v opozicijo ali ne. Če se de Nicolli posreči sestaviti novo vladno, bo ta na vsak način levičarska vlada, pri kateri bodo sodelovali: ljudska stranka in reformisti z Boninim na čelu. Socijalisti bodo najbrže zahtevali, naj sprejme blok v svoj program njihove zahteve. (Opozarjamo tudi na dopis našega rimskega poročevalca, ki ga objavljamo na 2. strani. Uredn.)

Radič pošlje spomenico genovski konferenci

Beograd, 7. februarja. (Izv.) V dobro poučenih krogih se potrjuje, da namerna 63 radičevskih poslancev poslati v Genovo, posebno spomenico, ki jo je sestavil St. Radič.

Beograd, 7. februarja. (Izv.) Memorandum Hrvatskega bloka, ki naj se pošlje genovski konferenci je bil definitivno odobren na 3. seji bloka dne 14. januarja. Spisan je v francoskem jeziku kot «apel na javno mišljenje civiliziranega sveta» in posebno na člane genovske konference. Naslov se glasi «Uloga Hrvatov v ekonomski koncentraciji in politični ureditvi Evrope». Memorandum je bil baže že izročen nekaterim inozemskim prijateljem bloka ter to se zlasti Italijani zavzeli, da poskrbijo za njega razširjenje.

NOTA AVSTRIJI RADI VELEIZDAJ. NIŠKIH ORGANIZACIJ NA DUNAJU

Beograd, 7. februarja. (Izv.) Današnja «Tribuna» poroča, da se izdeluje v zunanjem minist. u noto na avstrijsko vladno, v kateri se je - ta opozarja na defetistične akcije, ki se upirajo proti naši državi s strani odpuštnikov iz naših krajev, zbirajočih se v raznih avstrijskih krajih. Noto bo pisana v povsem priateljskem tonu.

Debata o upravni razdelitvi

Beograd, 7. februarja. (Izv.) Novo konstituirani pododbor za administrativno razdelitev države je imel danes svojo prvo sejo, na kateri je v načelu razpravljalo o zakonskem predlogu o razdelitvi države. Poslanec Kristan je izjavil, da smatra za nužno, da se ta zakonski predlog čimprej absolvirja, ker ga mora ta dobiti v roke še zakonodajni odbor in skupščina in ker bi bila vlada v nasprotnem primeru prisiljena uveljaviti zakon z naredbom. Noto so bili izvoljeni trije referenti, in sicer Luba Jovanović za administrativno razdelitev države, Kosta Timotijević za oblasne samouprave in Simonović za občinske uprave. Poslanec Luba Jovanović je izjavil, da bo že na jutrišnji seji pododboru lahko referiral o administrativni razdelitvi države. Pododbor pa je sklenil najprej stvarno razpravljati o samoupravah in občinskih upravah, končno šele o administrativni razdelitvi države.

KOSTA NOVAKOVIĆ NA DUNAJU

Beograd, 7. februarja. (Izv.) Notranje ministertvo je dobilo z Dunaja poročilo, da je tjakaj prisel komunistični poslanec Kosta Novaković, ki je kakor znano, na zagrebškem kolodvozu utekel poliješkemu komisarju, kateri ga je eskortiral z Jelenic v Beograd.

Popolen poraz stavkujočih železničarjev v Nemčiji

VLADA BO KAZNOVALA POVZROČITELJE IN VODITELJE STRAJKA.

Berlin, 7. februarja. (Izv.) Štrajh traja danes v nezmanjšanem obsegu. Berlin je še vedno brez zadostne razsvetljave, brez plina in vode. Tuli tramvaj ne vozi. Zveza z ostalo državo je še vedno prekinjena. Seja parlamenta je morala biti odgojena, ker izvenberlinski poslanci niso mogli priti v Berlin.

Ves dopoldne so se danes nadaljevala pogajanja med vlado in stavkujočimi. Okrog poldneva je bil dosežen končni sporazum, ki pomeni popoln poraz štrajkujočih. Železničarji niso

mogli doseči niti amnestije. Morali so privoliti v to, da si je pridržala vlada proste roke, da po svojem preudarku kaznuje povzročitelje in voditelje štrajka. Edino, kar so dosegli, je to, da v vprašanju kaznovanja ne bo odločeval prometni minister Gröner sam, ampak ves kabinet. Vlada je tudi obljubila, da ne bo ukrepala proti delavstvu v ma-i. ampak samo proti voditeljem stavke.

Jutri zjutraj začno železničarji zopet z rednim delom. Tudi mestna podjetja bodo začela zopet obratovati.

Lloyd George odstopi?

OTVORITEV ANGLEŠKEGA PARLAMENTA. — PRESTOLNI GOVOR.

London, 7. februarja. (Izv.) «Manchester Guardian» piše, da je skoro gotovo, da bo Lloyd George v kratkem podal demisijo, namesto da bi razpustil splošni zbornico in izvedel nove volitve. V tem primeru bi najbrže lord Chamberlain ali kateri drugi voditelj konservativne frakcije prevzel vladno. Lloyd George se o tem najbrže ne bo več pečal s politiko, dasi njegovi ožji prijatelji trdijo, da bo po odstopu delal za ustvarjenje nove kalicije ali pa za spravo med obeh liberalnima frakcijama in potem zopet vzel krmilo vlade v svoje roke.

London, 7. februarja. (Izv.) Z običajnim pompom je bilo danes dopoldne otvorjeno zasedanje angleškega parlamenta. Kralj je na otvoritveni seji prečital prestolni govor, v katerem je najprej pozdravil washingtonski sporazum med Anglijo, Ameriko, Francijo in Japonsko, ki je omogočil olajšavo oboroževalnih bremen in zblizal Ameriko in Japonsko z Anglijo. Glede nemških reparacij je iz-

javil kralj, da se nemški protipredlogi ravno proučujejo, in da želi pametne rešitve tega vprašanja.

S Francijo in Belgijo se še vodijo pogajanja, ki se tičejo pogodbe glede skupnega nastopa v primeru nemškega napada.

Glede položaja na vzhodu je izjavil kralj, da upa, da bo bližnja pariška konferenca dosegla v teh vprašanjih povoljne rezultate.

Kralj se je v svojem govoru obširno pečal s problemom brezposelnosti na Angliškem. Rekel je, da je treba tu hitrega uklenja rivalitete in mednarodnih predhodkov in sumničeni ter zblizanja pogovor mednarodne trgovine. Zato je zlasti pozdravil idejo genovske konference, ki bo delovala v tem smislu.

Krajev govor, ki je bil sprejet z velikim navdušenjem, ni napravil vtisa, da namrava vlada v kratkem razpustiti parlament.

Genovska konferenca

London, 7. februarja. (Izv.) Čeprav je Lloyd George trdno odločen da izvele otvoritev genovske konference na določen dan, politični krogi vendar ne verjamejo, da bo to mogoče. Končna odločitev je odvisna od poteka angleškega notranje-političnega položaja, ki je danes silno kritičen. Sinoči je prejel Foreign Office novo Poincarejevo noto, o katere vsebini pa se doslej ne molči. Zli se, da je bila poslana iz Pariza enaka nota v Rim.

SOVJETSKE ZAHTEVE ZA GENOVO.

Pariz, 6. januarja. (Izv.) Po vesteh iz Moskve bodo ruski delegati v načelu sprejeli pogoje vrhovnega sveta za udeležbo na genovski konferenci, zahtevali pa bodo, naj Anglija in Francija za svoj del sprejmeta finančno odgovornost za poravnanje škode, katero so povzročili Rusiji. Donikin, Wrangel in drugi. Sovjetski delegati bodo priznali zavezništvo caristične dolgeve, zahtevali bodo pa odškodnino za škodo, povzročeno vsled bojev zoper revolucijo, ki je na večja kakor caristični dolgov. Formalnega priznanja Rusija o zavezništvo ravno ne bo zahtevala, pač pa se bo postavila na stališče, da se brez tega priznanja ne morejo izposlovati trgovinski stiki z njo.

ANGLEŠKI KREDIT AVSTRIJI ZAGOTOVLJEN.

London, 7. februarja. (Izv.) Lord Curzon je včeraj obvestil avstrijskega poslanika v Londonu dr. Frankensteina, da more smatrati Avstrija angleški kredit za zagotovljen. Izjavil je nadalje, da angleška vlada sama ne more dati kredita, da ga bo pa izposlovala pri londonskih bankah, katerim bo jamčila zanj. Pod temi pogoji se gotovo nobena banka ne bo branila posoditi Avstriji. Zaleva se ureti končnojavno še do konca tega tedna.

EVROPSKI ZRAČNI PROMET.

Praga, 7. februarja. (Izv.) Dne 1. aprila bo francosko-rumunska letalna družba uvedla dnevni letalni promet med Prago in Budimpešto in bo to linijo še letos preko Beograda in Bukarešte podaljšala do Carigrada. Zveza med Parizom in preko Strassburga do Prage je že uvedena. Potemtakem bo obstajala redna zračna linija Pariz-Carigrad, ki bo pomenila dva do tri dni prihranka časa v primeru z isto potjo po železnici. Tozadevno koncesijo je družba že dobila.

Razprava o poslovniku

Beograd, 7. februarja. (Izv.) Danes dopoldne je imel odbor za poslovniki sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se uvrsti v poslovnik tudi točka, ki določa, da morejo šefi klubov sporazumno odrediti čas debate o buletetu. Buletetna razprava bo določena najbrže na dva meseca. Skupščina pa more v slučaju potrebe ta rok še podaljšati.

Dolgotrajna diskusija se je razvila potem o parlamentarnem odboru za zunanje posle. Poslanec dr. Edo Lukinič je imenom demokratskega kluba izjavil, da demokratski odstopijo od te svoje zahteve. Muslimanski klub pa je izjavil, da se bo vzdržal glasovanja. Pri glasovanju, ki je nato sledilo se je zato večina izjavila proti odboru in je bil predlog odklonjen.

Razpravljalo se je potem o plači predsednika narodne skupščine, glede katere so demokratski zahtevali, da naj bo enaka oni ministrskega predsednika, radikalni pa so predlagali, naj se točno fiksira. V tem vprašanju ni prišlo do končnega sklepa in se bo o njem še na jutrišnji seji razpravljalo.

Pred razpustom madžarskega parlamenta

Novi volilni red bo oktroiran.

Budimpešta, 7. februarja. (Izv.) V volilnem odseku narodne skupščine je danes izjavil ministrski predsednik grof Bethlen, da bo vlada do dne 16. t. m. brezpogojno razpustila narodno skupščino, če bo volilni zakon dotlej rešen ali ne.

Grofa Bethlena je pristilo do tega sklepa dejstvo, da je v stranki poljedelcev zopet prišla na površje radikalna frakcija, ki hoče uveljaviti tajne volitve in zavzema tudi v ostalem Bethlenu nasprotno stališče. V takih okoliščinah li parlament vladni projekt volilnega zakona gotovo izpremenil, zato pa hoče ministrski predsednik razpustiti skupščino in uveljaviti volilni zakon neizmenjen potom naredbe.

ČEŠKA RUDARSKA STAVKA.

Praga, 7. februarja. (Izv.) Stavkujoči rudarji so včeraj pristali na vladne posredovalne predloge pod pogojem, da se usavijo v tozadevno pogodbo z lastniki poleg vladnih točk še nekatere točke glede znižanja davka in tarife za prevoz, kar pa lastniki rudnikov odločno odklanjajo. Stavka je splošna, vendar pa so listi mnenja, da ne bo dolgo trajala.

Razvoj italijanske vredne krize

Rim, 5. februarja.

Vladna kriza se razvija v smeri, kakor sem vam jo označil v svojem zadnjem dopisu, ali počasi, čemur je pred vsem vzrok splošna nezvestost položaja, ki jo pa še povečuje dejstvo, da se ravno v tem odločilnem času stvarjata dva velika parlamentarna bloka, ki že v svojem spočetju pomenjata najresnejšo oviro za hitro rešitev krize. Vsekakor se viti kriza okoli vsaj za sedaj najvplivnejše parlamentarne skupine — pijepijevci, ki pa kažejo odločno tendenco napram levici, le je napram demokratom, reformistom in socialistom, porajajočemu se levčarskemu bloku, dočim je na drugi strani tudi že čisto jasno, da se je nacionalna desnica — fašisti, nacionalci in liberalci — tudi že strnila v blok, ki sicer formalno še ni ustanovljen, ali vendar že nastopa tako, kakor bi bil. Gre torej za boj med demokratiko levo in nacionalistiško desnico, in v tem boju so odločilni činitelji pijepijevci (ljudska stranka), ki pa se, kakor že rečeno, odločno naginjala na levo.

Položaj je v resnici tako nejasen, da ni čudno, ako nihče neče ugrizniti v kisljo jabolko sestave nove vlade.

Kralj je sprejel že celo vrsto vodilnih parlamentarcev, ali vendar doslej še ni poveril nikomur sestavo nove vlade. Sicer se res minoglo imenuje Giolitti kot naslednik Bonomijev, ali istočasno se trdi, da bi Giolitti, če bi ga pozval kralj, da mu poveri sestavo vlade, odklonil poziv, ker bi v sedanjem položaju ne mogel računati na podporo ljudske stranke. O lando kot izrazit desničar bi moral računati z enakim odporom ljudske stranke in je tako tudi nemogoče. Ostaja torej edino le še dosedanjí zbornični predsednik De Nicola, ki je priljubljen pri vseh strankah in bi se mogel nasloniti na levčarski blok, ne da bi mu desnica delala neprijetnosti. Sam Giolitti je po zadržanju svojih ožjih pristašev označil kralju kot edino mogočega moža bodočnosti ravno De Nicola. De Nicola sam ne kaže posebnega veselja za to, da bi prevzel to kočljivo nalogo, in se je odpeljal iz Rima v Frascati, ne da bi se bil napram komu izjavil o svojih namelih. Vendar pa je splošno mnenje v parlamentarnih krogih, da bo končno le sprejel nalogo, da sestavi vlado, ako se pokaže, da je vsaka drugačna rešitev krize nemogoča.

Nova vlada bi bila na vsak način levčarska, s sodelovanjem ljudske stranke. Porajajoči se levčarski blok bi tako prišel do odločilnega vpliva, ki bi pomenjal, da rečem tako, — socializacija vlade.

Za ustanovitev tega bloka dejujejo namreč v prvi vrsti reformisti — Bonomi sam pripada tej stranki — ki so v svrhu ustanovitve bloka stopili v stike s socialisti in demokrati. Socialisti bi sicer ne vstopili v vlado, ali podpirali bi jo, svede pod pogojem, da blok sprejme v svoj program glavne zahteve socialistov: zagotavljanje socialistične pomoči na sindikalnem in zadržanem rolni, osmrtni delavnik, odpomoč za brezposelnost, svaoben razvoj občinskega življenja, svoboda za vse stranke in končno jamstvo, da se mednarodna konferenca v Genovi ne odgodi, temveč izvede na temelju solidarnosti vseh narodov brez izjeme.

Reformisti, ki so sami izšli iz socialistične stranke, sprejemajo ta program v celoti, a ne naspričujejo mu tudi ne demokrati. Da pristanejo nanj tudi pijepijevci, je skoraj gotovo, in tako je obstanek bloka zagotovljen, in vladi, ki bi se naslanjala na ta blok, bi bila zagotovljena delavnost. Ustanovitve takega bloka je imel v svojem programu že Giolitti, a posrečila se mu ni, ker ni mogel pridobiti zanj ne ljudske stranke, ne socialistov ne niti jancev. Marali niso njega in zato tudi ne njegove ideje. Mož levčarskega bloka bi bil De Nicola, katerega bi na njegovem naslednjem mestu zborničnega predsednika nasledil posl. Facta. Kakor že rečeno, bi socialisti ne sodelovali v vladi, pač pa bi jo podpirali s tem, da bi se iz začetka pri odločitvah glasovanih vzdržali glasovanja, porneje pa v slučaju potrebe tudi glasovali za vlado.

Tako se tudi najmočnejša stranka v parlamentu biva »povlačenju« in najbrž ni več daleč čas, ko bo Italija stela med svojimi ministri tudi socialiste. Ko pride do te izpremembe, tedaj bo tudi čas, da se vrne na vlado tisti mož, ki je vrgel v svet geslo, da je rešitev Italije edino le v treznem delu, ne pa v visokoletežih frazah, in to je Nitti, ki ga d'nes še

psujejo in preklinjajo, a so vendar prepričani vsi, da mora prej ali slej priiti zopet njegov čas. Vlada levčarskega bloka bi bila prva etapa Nittijeve vrnitve. In Italija nujno potrebuje takih odločilnih ali pametnih mož, potrebuje jih za znotraj, potrebuje jih za zunan, kajti če ji bodo vlada! Bonomiji, ne bo dolgo, ko ne bo samo bančnih polomov, temveč še kaj hujšega!

V pričakovanju izida papeške volitve

Rimski poročevalci javljajo iz dnevnih konklava razne zanimive podrobnosti. V nedeljo se je bila že zjutraj po Rimu razširila vest, da bo izvoljen še dopolnilne »naš (italofilski) kandidat.« Bil je krasen solnčen dan. Množice so drle na trg sv. Petra ter pričakoval »senzacijo«. Ura je šla že na polkne in še vedno se iz dimnika nad sikstinsko kapelo ni pokazal dim. Kakor v gledišču nestrpna publika prične ploskati, če se začne predstaviti zavleče, tako je pred Vatikanom zbrana množica pričela nestrpno kričati in po širokem trgu je naenkrat zagrmel buren aplavz.

Zaman, Papež še ni bil izvoljen in tik pred 12. uro se je črno zakadilo iz historičnega dimnika. Množice se je lotilo veliko razočaranje. Ključ orogčenja, pomešan z glasnim smehom, ljutimi žvižgi in originalnimi laškimi provokacijami na častite kardinale so napolnili zrak.

Ko so množice čakale na izid volitve, so šaljivci priredili demonstracijo, ki je vzburila silno veselost. Pred nekaj dnevi je namreč Vatikan zaprosil laško vlado, da prepove vsako kroženje aeroplanov nad vatikanskimi palačami, češ, da je Vatikan »nevtralnemu ozemlju«. To se je razvedelo. Šaljivci so nakupili na stotine otroških »balončkov«, na katere so obesili razne vesele figure, debele rdeče kardinale, možičke, ki kažejo osle ali sicer delajo razne nespodobne kretnje itd., ter so jih spuščali v zrak. Veter je zanesel balončke nad vatikanske palače in kmalu je plavalo nad sikstinsko kapelo vse polno veselih zrakoplovov z zelo malo dostojnimi figurami...

Trg je mrgolel od raznih kinoposredstev, ki pa so imeli slabo srečo. Ne samo zlog tega, ker z novim papežem v nedeljo še ni bilo nič, temveč še bolj rali tega, ker jim je množica, ko se je dvignil črni dim, prevračala »zarote« ter si tako hlastila jezo razočaranja nad »prepočasnimi« kardinale.

Predmet splošne pozornosti je bilo tudi italijansko vojaštvo, ki je na nekaterih točkah stalo zbrano v paradižnih uniformah, da takoj pozdravi novega papeža, o katerem ni nihče dvomil, da bo Maffi ali pa Ratti.

V ponedeljek je deževalo. Kardinale pa so ta dan izpolnili srčno željo italijanskega Rima in Ratti je bil izvoljen. Ob 13. uri se je dvignil iz sikstinskega dimnika bel dim. Habemus papam.

Politične beležke

+ Namestnika muslimanskih ministrov. Za namestnika ministra za trgovino in industrijo dr. Spala je določen ministar za agrarno reformo Krsta Miletič, za namestnika za narodno zdravje dr. Karamehmedovič pa poljedelski ministar Ivo Pucelj.

+ Iz skupščine. Namesto umrlega klerikalnega poslanca Djalaka Buntica priide v skupščino Juraj Vunič, profesor na sarajevski realni, pristaša hrvaške pučke stranke.

+ Demokratiška stranka na štajerskem. Kraljeva organizacija JDS je imela dne 26. januarja v Trbovljah svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika g. Jože Gorovšek. V Slovenjgradcu je imela kraljeva organizacija svoj občni zbor dne 28. januarja. Za predsednika je bil izvoljen dr. Ferdo Pirnat. V Rogasiki Slatinje je bil občni zbor dne 3. februarja. Za predsednika je bil ponovno izvoljen gosp. Vladimir Fabiani. Kraljeva organizacija JDS v Zaleu bo imela svoj redni občni zbor v sredo dne 8. februarja.

+ Naš spor s Holandsko končan. Kakor poročajo iz Beograda, so se 6. t. m. vzpostavili diplomatski stiki med našo državo in Holandijo, ki so

bili svoj čas, kakor znano, prekinjeni radi afera konzula Rappaporta.

+ Klerikalna hujskanja. Te dni je hrvaško klerikalno časopisje objavilo razburilive vesti, da so v vasi Vrpolje v djačkovskem okraju žandarji napadli vaščane, enega ustrelili, nekaj pa ranili. Osiješki »Jug« je z ozirom na te vesti poslal svojega posebnega poročevalca v Vrpolje, ki je pojasnil vso zadevo. Kmetje so javljali že deli časa orožništvo, da jim neznani tatovi kra-dejo zaloge živil; po dolgem zasledovanju so orožniki izsledili dobro organizirano bando tatov, med katerimi se je nahajalo tudi več vojnih ubežnikov; zasledili so jih, ko so ravno praznili skladišče nekega premožnejšega kmeta. Ker so se zlikovci uprli z orožjem, so tudi orožniki rabili orožje, pri čemur je bil en tat smrtno ranjen, nekaj je pa več ali manj ranjenih. Kmetje so iz veselja, da so rešeni zlikovcev, pogostili orožnike, a klerikalci pišejo o bitki med kmeti in žandarji.

+ Skrajno hinavstvo. Zagrebški »Hrvat«, ki je s svojim hujšakškim protidržavnim in protinarodnim pisanjem zakrivil največ, da imamo danes vsak dan na dnevnem redu takime-novani hrvaški problem, je naenkrat začel hinavsko zavijati oči in vzklizati: Srbi hočejo amputacijo, tola kako naj obstoji država SHS brez Hrvatov in Slovencev. Ta hinavski vzkliz blokaškega glasila je jasen dokaz, kako dobro se zavedajo blokaši, kam ženejo našo državo! Res je, kraljevina SHS brez Slovencev in Hrvatov ne more obstajati, obstojati pa more kraljevina Srbija, a nevtralnemu republiko Slovenijo si razleže Italijani, Nemci in Madžari, seljaško republiko Hrvaško pa Madžari in Italijani. Tega se zavedajo blokaši prav dobro: zato vzdihujejo, da hočejo Srbi razbiti kraljevino SHS, medtem ko Ratič s svojim blokom dela na vse kriplje, da obrani enotnost te države! Blokaši vidijo prav dobro, kako daleč so zašli, kam vodí njih politika in kako strašna bodočnost se odpira Slovencev in Hrvatov, ako bi njihova politika zmarala, toda ne upajo si priznati svojih napak in nadalje hujškati s paroli: Srbi hočejo državo brez Slovencev in Hrvatov! Kam vodi tako hujskanje nam dokazujejo s svojo brezglavostjo ravno voditelji hrvaškega bloka.

+ Nesloga v Jugoslovanski muslimanski organizaciji. Iz Sarajeva se poroča: Ze delj časa se opaja v muslimanski organizaciji precejšnje neraz-poročenosti in cepclenje. V stranki se epažati tri struje, ki vodijo med seboj doslej še prikrito, a vendar preer-ostro borbo; da ni prišlo do javnega razkola, se je zahvaliti edino le de-štvu, da so vse tri struje skoro popolnoma enako močne. Prvo strujo, ki se pridružuje hrvaškemu bloku, vodi dr. Spaho; Maglajič je za sporazum z vlado in dosedanje taktiko, a tretja skupina s Sahib Korkutom na čelu simpatizira z zagrebško grupo okoli »Slobodne Trilane«.

+ Bolgarija na genovski konferenci. Sofijski listi poročajo, da je bolgarska vlada sklenila nastopiti na genovski konferenci s predlogom, da naj se Bolgariji polalja rok za izplačila repa-racij, katere ji nalaga neuliska mirovna pogodba, ker Bolgarija v današnjih razmerah absolutno ne more udovoljiti tem zahtevam, ako noče države tirati v gospodarski in finančni polom. — Istotako bodo bolgarski delegati predložili konferenci spomnilo bolgarske vlade, da naj se omili določbe mirovne pogodbe glede vzdrževanja potrebnega števila stalne vojske — Kot se vidi, si je vzela tudi Bolgarija za vzgled Madžare, ki so pravi mojstri, kadar se gre za krnjenje določb mirovni pogodbe.

Po svetu

— Dr. Zilotto umrl. Po dolgi bolezni je umrl v Zadru vodja dalmatinskih italijancev in dolgoletni zadrski župan, poslanec v rimskem parlamentu in senator kraljevine Italije, Zilotto.

— Dve novi milijardi madžarskih kren. Iz Budimpešte poročajo 4. t. m. Vlada je sklenila, da podaljša s posebnim zakonom parlamentu trajanje do 30. aprila, da bo ta parlament še poprej sprejel novi volilni red. Obzem je min. svet sklenil, da povzga z ozirom na potrebe trga število madžarskih novčnic za novi dve milijardi madžarskih kren!

imela Zveza pregled in uravnala temu primerno svoje delo v bodoče. Društva, ki žele biti deležna koristi Zveze, naj prijavijo svoj pristop na naslov: Zveza kulturnih društev. Ljubljana, Narodni dom, I. nadst.

Olhori društva se je sestavil takole: pred. rav. A. Jugi; tajnik prof. R. Pavlič; odborniki prof. J. Breznik, F. Zupane, Teply, Rode, gl. Grošleva. Pregledniki računov dr. P. Pestotnik, prof. Jeran, dr. Mole.

Hugo Wolf

Dr. Ernst Descey piše, da je rojstni kraj Hugo Wolfa na jugu štajerske, tam kjer je narod izredno na laren. Hugo Wolf je večkrat premišljeval o svoji narodni pripadnosti in dejal, da je morda slovaško narodnosti. Nočem razmotrivati o njegovi narodnosti, le dejstvo hočem podčrtati, da se je Hugo Wolf narodil in preživel vsa mladostna leta v

Prosveča

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Sreda, 8. febr.: »Vražia ženska. D. Cetrtak, 9. febr.: »Hamlet«. Izv. Petek, 10. febr.: »Vražia ženska. B. Sobota, 11. febr.: »Prekrsne Sabinke. A. Nedelja, 12. febr.: Popoldne ob 3. »Revizor«. Izv. Nedelja, 12. febr.: Zvečer ob 8. »Hamlet«. Izv. Ponedeljek, 13. febr.: »Prekrsne Sabinke. C. Torek, 14. febr.: Zaprto.

OPERA.

Sreda, 8. febr.: »Evangeljnik. E. Cetrtak, 9. febr.: »Trubadur. B. Petek, 10. febr.: Zaprto. Sobota, 11. febr.: »Cavalleria rusticana. »Plesna legendica. E. Nedelja, 12. febr.: Popoldne ob 3. »La-bodje jezero. Izv. Ponedeljek, 13. febr.: Zaprto. Torek, 14. febr.: »Cavalleria rusticana. »Plesna legendica. D.

REPERTOAR MARIBORSKEGA GLEDALIŠČA.

Sreda, 8. febr.: »Kjer ljubezen tam bog. »Volkašin. premijera. B. Cetrtak, 9. febr.: »Mam'zelle Nitouche. A. Petek, 10. febr.: »Pitčar. Izv. Sobota, 11. febr.: »Za narodov blagor. C. Nedelja, 12. febr.: Ob 15. »Hlapec Jernej, otroška predstava. Ob pol 20. uri »Kjer ljubezen tam bog. »Volkašin. Izv. Torek, 14. febr.: »Sovražnik ljudstva. Premijera. C. Sreda, 15. febr.: »Mam'zelle Nitouche. B.

Na simfoničnem koncertu orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani v ponedeljek dne 13. t. m. se izvajajo sledeče skladbe: 1.) Binički Stanislav: Uvertura za veliki orkester k Vojno izevi dramu »Ekvinokelj. 2.) Suk Josip: Meditacija na staroščeli koral »Sv. Vavrac« za godalni orkester op. 35. 3.) Krstić Peter I.: Rondo iz Suite za godalni orkester, allegro giusto. 4.) Berlioz Hector: Fantastična simfonija za veliki orkester op. 14. v petih delih (Epizoda iz umetnikovega življenja): I. Sanjarije; strastil. II. Ples. III. na deželi. IV. Pot na morišče. V. Ples čarovnic. V orkestru sodeluje 82 godbenikov (člani orkestralnega društva in orkester kr. narodnega gledališča, pomnožen z nekaterimi godci dravske divizije). Predprodaja vstopnic in pisarni Glasbene Matice (Gospodsk. ulica, I. nadst.) od srede dne 8. t. m. dalje.

Diskusijski večer priredi v četrtek dne 9. t. m. ob 20. v veliki dvorani ljubljanskega Mestnega doma komunist g. Marij Kogoj, ki bo bral svoje aforizme o umetnosti, nato pa vodil diskusijo.

Za subvencijo gledališčem. Včeraj dopoldne je posetila predsednika narodne skupščine, dr. Ribarja, deputacija gledaliških igralcev, ki je prosila, naj bi se gledališčem ukinjene subvencije zopet odobriše.

Dve novi knjigi. »Nova založba« izda te dni dr. Ivana Preglja roman »Plebanus Joannes«, ki je izhajal lani v »Dom in Svetu«. Naslovno stran je narisal v treh barvah Tone Kralj. Takoj za to knjigo izide tudi Fr. Bevka novele pod naslovom »Faracns«. Naslovno stran in vinjete v tekstu je narisal v dveh barvah Tone Kralj.

»Blagajna velikega vojvode.« Ta zabavni in zanimivi roman proslulega švedskega romanopisca Franka Hellerja je pravkar izšel v ponatihu v založbi »Lutra«. Obsega 164 strani velike osmerke z dvoobarvnim naslovnim listom, ki ga je oskrbel g. Saša Santel. Vsečina romana je zelo pestra. Dogodki si sledijo s kinematografsko brzino in nepričakovano ter presenečajo bralca s svojo slikovitostjo in zanimivostjo. Pariz, London, Nizza s svojim južnim razkošjem, morje — to je zunanji okvir dejanja, ki se plete v najvišjih krogih, pa obnem med zločinci, pustolovec itd. in ki se konča z veselo in zadovoljivo poroko. Čtivo, kakor je ta roman, je lahko in duhovito, pa obenem zanimivo, zato ni čuda, da je roman zelo ugajal že ko je izhajal v podlistku, in da je tudi sedaj povpraševanje po ponatihu zelo živo. Sal je glavni junak romana oni Filip Collin, čigar »Prigode« so že skoraj razprodane. Knjiga stane 10 Din, po pošti 75 p. več. In se naroča pri Upravištvu »Jutra«, Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Josip Stritar, »Sodnikovi«. V Ljubljani 1922. Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruza. »Prosveča in zabavi«. 4. zvezek. Strani 173. Cena broširani 7 Din, po pošti 75 p. več. Stritarjevi romani in povesti, ki so izhajali pred 40. leti, imajo tudi še sedaj svojo vrednost in privlačnost. Zadnji njegov najbojši samostojni roman »Sodnikovi«, ki je izšel leta 1878, in v katerem se odlikuje Stritar zlasti v slikanju kmetijskega življenja, je izšel sedaj v ponatihu pri Tiskovni zadruzi. Ker so Stritarjevi spisi redki, bo zelo dobro služil šol in knjižnicam. Naroča se pri Tiskovni zadruzi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Nova hrvaška drama. Zagrebško gledališče uprizar v kratkem novo delo Augusta Cezarca »Kretna široko grlo«.

Sport

Sankaška tekma za prvenstvo Dohinja se je vršila v nedeljo dne 5. t. m. Udeležba je bila lepa (nad 40 tekmovalcev), teren vključ novemu snegu ugoden. Prvo mesto med seniorji na 2000 m si je prisvojil g. Ing. Mencinger (Ljubljana), med juniorji na 1000 m g. Jos. Černe (Ljubljana) in med damami na 1000 m gđc. Ida Marielaz (Bolinj). Pri tekmi dvosedelnih sank je zmagal par Mencinger-Černe. Druga mesta so dobili (v istem redu): Janko Logar (Bolinjska Bistrica), Stan-ko Slavič (Ljubljana), gđc. Mika Lokar (Bolinjska Bistrica) in par A. Bertonec-Josip Čop.

Sankaška tekma za prvenstvo Jugoslovije, ki bi se morala vršiti dne 5. t. m. v Bolinju, je bila preložena na 19. t. m., ker se zadnjič ni prijavilo nič tekmovalcev izven Slovenije. Istega dne se bo vršila v Bolinju ali na Bledu tudi drsna tekma, a le, če se bo v zmislu razpisa, ki izide v prihodnjem »Sportu«, prijavilo pravočasno zadostno število udeležencev. Dne 12. t. m. se vrši v Bolinju smučka tekma, odprta za vse jugoslovanske klube, dne 19. t. m. pa smučka skakalna tekma, odprta ravnokar za vse naše klube.

Glavna skupščina Jugoslovanske nogometne saveza se je vršila dne 29. m. v Zagrebu. Na skupščini izvoljen upravni odbor si je izbral za predsednika g. dr. Iva Lipovska (Zagreb), za podpredsednike g. dr. Reberskega (Zagreb), g. Birso (Ljubljana) in inž. Safarika (Beograd), za prevega tajnika pa g. Schlossbergerja (Zagreb). Skupščina je med drugim sklenila, da kot svoje službeno glasilo ne bo smatrala več »Illustrirane Sportske revije«, ampak da bo izdajala odsej po potrebi od časa do časa lastne »Službene objave«.

Turneja ljubljanske »Ilirije« po Bavarskem. Kakor izvemo, se pogaja ljubljanska »Ilirija« z monakovskim MTV 1860, da priredi konec maja in začetkom junija t. l. nogometno turnejo po Bavarskem. Pogajanja stoje tik pred ugodnim zaključkom. Obratno priredi tudi MTV 1860 pomladni turnejo po Jugoslaviji. Na Veliko noč nastopi v Ljubljani, potem pa gre še v Zagreb, Beograd in morda še v kako drugo naše mesto.

Spilski »Hajduk« pride tokom letošnje pomladi tekmoval v Ljubljano.

Prvak zagrebških nogometnih klubov »Gradjanski« je ravnokar sklenil pogodbo o deliši turneji, ki jo priredi v marcu in aprilu po Španiji. Prvič bo nastopil dne 25. marca v Barceloni, od tam bo šel v Madrid in Bilbao. Po praški »Sparta« bo imel v Španiji »Gradjanski« pač precej težko stališče.

Subotiški nogometni podsavez, ki se je nedavno osnoval, je bil na glavni skupščini JNS potrjen in posluje odslej z vsemi dolžnostmi in pravicami podsavezov. »Ilustrirana Sportska revija« v Zagrebu je časopis prvenstva izhajati. Zagreb ima sedaj samo še en sportni list, to je »Zagrebški Sportski list«.

S. K. »Ilirija« v Ljubljani ima dne 14. t. m. svoj redni letni občni zbor v restavracijskih prostorih ljubljanskega Narodnega doma. Dnevni red obličen. Udeležba za člane obvezna.

Slovenigradeč. Dne 12. februarja ob pol 10. uri se vrši v hotelu »Balkan« javen šol JDS, na katerem bo govoril posl. g. dr. Kukovec, ministar n. r. o političnem in gospodarskem položaju v naši državi. Ta shod, za katerega se kaže že sedaj veliko zanimanje, je važnega pomena ne le za člane kraljeve organizacije JDS, temveč tudi za vse osebe naprednega mišljenja, ki se ne dajo preplesti od črne ali rdeče internacionale in z njo pod enim klubom igrajoše stranke.

»izateljci je pisal Wolf o tem: »Nekaj grozote leži v spojitvi pripoje z muziko — in ta uloga grozote pripada le godbi. Godba se oprijema brezsrčno svoje žrtve n ji izseca žalno kapljico krvi«.

Ce Wolfova dela preizkušamo, na čem smo smisl od Eichenlorfa, Kellerja, Scheffla, Körnerja, Byrona, Heineja, Mörieha, Goetheja, Michelangela. Španske in italijanske, tri zborne kompozicije z orkestrom in opero Corregidor. V znameniti so našli simfonioni pesnitev »Penthesilea« in dva godalna kvarteta.

Splošno je znan tragičen konec Hugo Wolfa. Umrl je leta 1903. v bližini na Dunaju. Ko umrem, jer dejal en pravitel na evetke iz moje domovine. Mestno zastavstvo takrat še nemcu na Slovenigradeč je položilo vence na njegovo krsto in apodijestajerske evetke, ki th je tako srčno želel in ljubil, so ga spremile v hladni grob.

Lojze Herzig.

Zveza kultur- nih društev

Zveza kulturnih društev v Ljubljani je imela v torek dne 7. februarja zvečer v Narodnem domu svoj prvi redni občni zbor. Predsednik g. ravnatelj Jug je po dal poročilo o dosežanem razvoju zveze in njenem poslovanju ter omenjal težkote, na katere je zadela zveza pri svojem poštenem delu. Tajnik g. prof. R. Pavlič je podal podrobno poročilo o dosežanem delovanju zveze, njenem namenu in pomenu. Zvezi je pristopilo doslej 153 društev (bralnih, izobraževalnih, študijskih, učiteljskih, akademskih itd.) kot redni član, tri so pristopila kot ustanovni člani. Zveza je nakupila v kratki dobi odkar je prišla redno posloovati, 531 novih vezanih knjig, ki jih je posodila že po večini študentom in bralnim društvom po deželi. Zveza je razpolagala vložnim društvom s predavatelji iz najrazličnejših strok. Mnogo društev je pri-

redilo predavanja s pomočjo lastnih predavateljev. Zelo veliko zanimanje se je pokazalo povsod za dramske prireditve. Tudi petje in glasila najte potom društev, ki so včlanjena v Zvezi, izlatno pomoč in podporo. Preskrbovati se imajo v bodoče še bolj izlatno potrebna godala, note itd. Tudi zvezina članica »Društvo za zgradbo društvenih domov« je doslej storila že mnogo za pripravo načrtov. Lepo število društvenih domov je v zlatavi, nekaj pa jih je v najmočnejšem času že pod streho. Izdelanih je bilo 16 načrtov brezplačno. Zveza bo posvečala posebno pažnjo dramskim prireditvam. Preskrbela bo potrebno število primernih iger, ki jih bodo včlanjena društva imela na razpolago. Tudi je započeta akcija za izdelavo diaprozitivov, ki bodo društvom dobro služili.

Občni zbor je izvolil no odbor in določil članarino za redne člane. Vsa društva ki so že včlanjena, se pozivljajo, da poročajo Zvezi o svojem delovanju, da bo

Domace vesti

*** Predsednik demokratskega kluba** Lj. ba Davidović bo, kakor poročajo iz Beograda, najpogostje v četrtki zapustil posteljo, ker je že znatno okrevljal.

*** Iz plenarne seje višjega šolskega sveta.** Včeraj se je vršila pri pokrajinski upravi v Ljubljani pod predsedstvom gosp. dr. St. B. v. k. plenarna seja višjega šolskega sveta, na kateri se je vršila dopolnilna in popoldneva razprava o srednješolskem načrtu. V imenu odseka je podal poročilo nadzornik za srednje šole gosp. J. West. oddvornost misljenja odseka pa je zastopal nadzornik za srednje šole gosp. dr. Poljanec. Nato se je vršila skoraj peturna debata o najbolj važnem vprašanju, kaka naj bo splošna srednja šola. Nadzornik West je v imenu odseka predlagal, da naj se srednje šolstvo, kakor je danes, obdrži še naprej ter naj se ta sistem razširi na vsi državo. Nasproti temu predlogu je nadzornik dr. Poljanec predlagal, da naj se sprejme tozadevno določilo zakonskega načrta, po katerem je za vsi državo uvedi enotno splošno srednjo šolo, katere absolventi bodo lahko obiskovali ali višjo gimnazijo, ali strokovno šolo. Poleg šolskih nadzornikov za srednje šole so se debate udeležili gg. ravnatelj Voglar in dr. Pipenbacher, šef za socialno politiko Ribnikar, šef oddelka za uk in bogoslužje dr. Skaberne, kanonik Nadrah, ravnatelj Jelenc in prof. dr. Medved. Končno je bil predlog nadzornika dr. Poljanca sprejet z 10 proti 4 glasovom. Proti so glasovali kanonik Nadrah, gimnazijski katehet dr. Medved, nadzornik West in ravnatelj dr. Pipenbacher. Višji šolski svet se je nadalje izrekel, da naj bi bile srednje šole podrejene oddelku za prosveto pokrajinske uprave, ali pa prosvetni delegaciji ministrstva. Pri podrobni razpravi so bile povečini sprejete posredne točke zakonskega načrta, odnošno spreminjevalni predlogi odseka.

*** Imenovan je za voditelja berze rada** (delavske posredovalnice) v Beogradu volja ljubljanske posredovalnice Fran Erjavec.

*** Prenos telesnih ostančkov zaslužnega novinarja.** Te dni prenesejo iz Arada telesne ostanke urednika Radulovića, ki je med drugimi nešteto narodnih mučenikov v tamkašnjih strahovitih kazenskih urah leta 1916. Rindla Radulović je bil urednik sarajevskega »Naroda« in odlični nacionalni delavec. Sedaj ga položijo v Mostaru v rodniški grobnici k večnemu počitku.

*** Poštni uradi smejo zopet sprejemati pri plačilih od strank petdnarke novčance državne izdaje.** Sprejemali pa jih bodo le do 20. junija t. l.

*** Poznanja za mejni promet z Avstrijo.** Prihodnje dni prično v Beogradu poganjanja za ureditev mejnega prometa med Avstrijo in Jugoslavijo. Avstrijska delegacija, ki jo bo vodil avstrijski poslanec upravnik v Beogradu, legacijski svetnik Hoffinger, odpotuje danes dopoldne v to smer v Beograd.

*** Čitalnica v Gradcu.** Odbor čitalnice v Gradcu je konstituiral za l. 1922. sledeče: predsednik dr. Vekoslav Vrši? odborniki: Mulanović, Krajnc, Seršen, Homan, Ferlan, Slavica dr. Vršičeva, Kukman ml. in Bajc.

*** Demokratiška zabava v Ptuj.** V soboto se je vršil v Ptuj demokratiški večer, kakršni naj se pričeljo po sklepu glavnega odbora stranke po vsej državi. Na prireditve je došel tudi poslanec dr. Kukovec, ki je imel govor, v katerem je poudarjal, da zahteva položaj nujno koncentracijo na prednih sil v Sloveniji. Njegov govor je napravil velik vtis. Nato se je debatiralo glede koncentracije v področju mariborskega volilnega okrožja.

*** Smrtina kosa.** Včeraj je umrl v Ljubljani po kratki bolezni g. Stanko Jenčič, okrajni sodnik. Pokojnik je užival splošno simpatijo. Deloval je z nesebično poštenostjo zlasti za razvoj športa. Pogreb bo danes ob tridesetih na 16. uri. Udeležni rodilni naše iskreno sožalje. — V Kranju je umrla v 82. letu hišna posestnica g. Marija Sumi, v Ozelanu v zaslovenem ozemlju pa učitelj g. Davorin Cenčič. V Ljubljani sta umrla Draga I. kovč. gojenka III. letnika učiteljskega in pek Josip Poljan, v Mekinjah kovač Josip Hobevar. Blag jim spomin!

*** Na kolodvoru je umrl.** V ponedeljek dopoldne se je 60letni kmet Andrej Krola pripeljal z vlakom iz Dugega sela v Zagreb. Ko je izstopil iz voza, mu je postalo nenadoma slabo in se je zgrutil mrtev na tla. Umrl je od oslabelosti srca.

*** Zrtev stanovanjske bede.** Na zagrebški južnem kolodvoru so našli dve dni mladenčeva brez stanovanja in službe, ki je ležal na kupi zgorgelega oglja. Kjer je v mrzli noči zaspal. Bil je nezavesten in zastrupljen od plina, ki je izpuhteval iz oglja. Odpeljali so ga takoj v bolnico, kjer so ga kmalu spravili zopet k zavesti.

*** Osrednja zveza javnih namestencev in opokojencev** ima nujno sejo četrtega odbora v četrtki dne 9. februarja ob 8. in četrt v običajnem lokalu. Dnevni red: Sklep o zahvalah takojšnjega izplačila novih draginskih doklad in volitev od sekov.

*** Kolo jugoslovanskih sester** v Ljubljani ima svojo redno sejo v četrtki dne 9. febr. ob 4. uri pop. v društveni sobi.

*** Stavka slamenikarskega delavstva v Domžalah.** V Laistätterjevi tovarni slamenikov v Domžalah je delavstvo včeraj dopoldne stopilo v stavko. Delavstvo zahteva 50odstotni povisek za nadure in zvišanje dosedanje meze za 35 odst. Pogajanja so se že pričela.

*** V znamenju slamenikarske zaštite.** Med lastnikom lepe vile pod Rožnikom in njegovim najemnikom g. F. E. v Ljubljani obstoja že mnogo časa skrajno napeto razmerje, ki je dovedlo že do več medsebojnih tožb. Tudi včeraj se je vršila pri okrajnem sodišču v Ljubljani pred sodnikom g. dr. Stojkovičem obravnava o tožbi lastnika proti g. E. zaradi žaljenja časti. G. E. je bil obsojen na 500 Din globe ali 5 dni zapora.

*** Hranstnik.** V skladišču tuk. steklarne je nastal v ponedeljek zjutraj ogenj, ki bi bil lahko katastrofalen, kajti skladišče se nahaja v sredini steklarne. Domačin ter gasilno društvo so ogenj kmalu ugasili, tako, da so se lahko odpravila žepoklicana gasilna društva iz Dola in Trbovelj. Ogenj je nastal na ta način, da se je vnela slama, dotikajoča se stene, za katero so pečli.

*** Fantovska razposajenost.** Vojrine Marija, 53letna žena delavca iz Hajdine pri Ptuj, se je vračala v mraku od dela domov. Za njo je prišel 17letni Ivan Špolar, posestnik sin iz Hajdine, in to od zadaj sunil, da je padla in si zlomila levo roko v zapetju.

*** Samomor.** Dne 5. februarja so našli v Celju v Kocenovi ulici v svojem stanovanju obojeno leta 1847. rojeno Katarino Kolarčevico.

*** S kolo po glavi.** Alojzij Moškerc, 19letni zidarski pomočnik iz Bizavika, se je vračal ponoči domov. Malo pred hišo pa ga je dohitel zidarski pomočnik Franc Žitnik in ga začel s kolo obdrevati, kamor je priletelo, nato pa vrzel kol proč.

In zbežal v noč. Moškerc so morali takoj prepeljati v bolnico.

*** Napad na cesti.** Vohovec Gašper posestnikov brat iz Vokla pri Kranju je šel pretečeno nedeljo v gostilno Knifc v Voklah. Tam je bila zbrana že večja družba fantov, ki so mirno pili. Vohovec je prisel in so mirno kramljali. Proti polnoči so začeli odhajati proti domu. Nekaj fantov, med njimi tudi Vohovec, pa so šli še v Pernočev hlev, kjer so se malo zganja popili. Nato so odšli vsak na svojo stran. Tako tudi Vohovec. Kmalu pa ga je nekdo došel in ga brez vsake besede udaril z neko topo rečjo po levi strani glave, tako da mu je pokvaril oko, in nato je izginil v temno noč, ne da bi ga Vohovec spoznal.

*** Roparski umor pri Ptuj.** V soboto rano zjutraj so se zglasili pri 36letnem trgovcu z žitom Rihardu Rosenbergu v Budini pri Ptuj. Rihard je neznanec. Rosenberg se je nahajal še v postelji. Neznanci so ga prosili, naj pride nujno v trgovino, da napravijo z njim kupčijo. Poudarili so mu namreč v nakup voz jaje. Rosenberg so je v resnici dal premošiti in prišel čez kake pol ure v svojo trgovino. Revšč ni slutil, kaj ga čaka. Komaj je stopil v trgovino, sta se zakadila vanj dva izmed četvorice, mu zalegnila vrat z vrvo in ga nato z nekim topim predmetom ubila. Rosenberg se je na mestu zgrudil mrtev na tla. Morilec sta svoji žrtvi potem preiskala žepa, pobrala denarnico, uro, prstane in listnico s približno 10.000 kron denarja in pobegnila. Z njima vrel sta izginila tudi ostala dva zločinca, ki sta bila ves čas pred trgovino na straži. Rosenberg so našli šele popoldne mrtevga in oropanega v njegovi trgovini. Orožništvo je uvelo sicer takoj najstrožjo preiskavo, vendar pa doslej brez uspeha. Za morilce ni mogoče dobiti sledu. Nesrečo povečujoče dejstvo, da je umorjenecova soproga že dalje časa bolna v Celju, njegov edini sin pa v bolnici v Ptuj.

Dolarske tatvine

LJUBLJANSKI DOLARSKI PRINCI PRED SODNJO. DRUGI DAN RAZPRAVE.

Ljubljana, 7. febr.

Danes se je nadaljevalo zaslišanje prič. Točno ob pol devetih dopoldne pripelje straža v dvorano obtožence, ki so očitno dobro razpoloženi. Vsi so skoraj bi se reklo elegantno oblečeni in vidi se, da so v obče posvetili svoji zunanosti največjo pažnjo. Zanimivo je bilo opazovati obtožence med obravnavo. Poslušali so z napeto pozornostjo, a glavni krivec Ernest Banovec je skoro pri vsaki pričli ime kaj ugovarjati ali kritizirati. Postavljal je vse vprek na laž in se sploh vedel zelo samozavestno ter ni bil ni malo v zadregi za brze odgovore. Banovec delu neugoden vtis, ravnotako tudi njegov tovaris Prosen, ki se brani s tem, da obremenijuje soobtožence. Saka je povsem miren in se dobro brani.

Iz izpovedi prič naš navedem nekatere interesantnejše momente:

Prične Milan Detela, poštni adjunkt, ki je o priključitvi svoje premostitve prvi ovačil obtožence Banovca, Rapotca in Acclina, da kradejo v špediciji delarje iz ameriških pisem, omenja, da mu je Banovec nekoč ponujal večjo vsoto dolarjev, da jih kupi po 80 kron. Odgovoril je Banovcu, naj jih, če jih je poštenim potom pridobil, zamenja v banki.

Obtoženi Banovec očita prič, da ga je videl, kako je nekoč snemal marke s pisemskih kuvert, kar priča ogorčeno zavrne.

Priča potem omenja, da je svoj sum povedal ravnatelju Wolffu, ki mu pa ni hotel verjeti, češ Banovčeva mati je milijonarka in sin dobiva od nje mnogo denarja. Acclin pa da verži in mnogo pilsluži. V ostalem, da ima Rapotec zaščitnika v ministrstvu, ki bi celo zadevo potlačil. Državni pravnik zahteva, da se ta izpoved protokolira. Priča popravlja, češ da je zadnji trditelj slišal od nekega Močana. Priča se končno priključuje, da je pretrpel že mnogo preganjanja.

Priča poštni oficijant Pevec Janez izjavlja, da poštno ravnateljstvo pred ovadbo g. Detela ni vodilo nikake očitne preiskave razen proti Klampferju, ki je bil osumljen, da je ukradel neko iz Amerike poslano priporočeno pismo s čekom na 2000 kron.

Priča Junc Ivan, poštni ravnatelj, izpoveduje, da pozna pobliže Jena in Sako, ki je bil priden in vester uradnik.

Priča Roethel Matija pripoveduje, kako se je uradovale v špedicijem oddelku. Naglašja, da je ameriška pošta prihajala tri- do štirikrat na teden, in sicer od 10 do 40 vreč naenkrat. Rapotca in Sako hvali, da sta bila vestna delavca o Acclinu se izražajo manj pohvalno.

Pri ponovnem zaslišanju prič detektivskega šefa Habeta, izjavi ta k trditvi obtoženca Klampferja, da mu je pri zasliševanju nekoč govoril o srebnih kovanah, da pa se ne spominja, če je bil to ravno obtožence Klampfer. Nadalje izpoveduje, da mu je Acclin po končanem zaslišanju rekel, da se bo, ko pride na svobodo, ustretil, ker je sedaj latj pokvarjena njegova eksistenca. Obtožence to zanika, češ da je vendar nedolžen.

Zatem je bil zaslišan ravnatelj Anton Wolf, sedanjí vodja poštne urada Ljubljana III, ki izjavlja, da je bila kontrola v špediciji zelo otežena, ker so ameriška pisma ležala kar po mizah. Ko je opazil, da nekateri uslužbeni, v prvi vrsti obtožence Banovec v uradu planurje, je izjavil, da ne bo kaznovan samo uradnik, ki pije, ampak vsak uslužbenec,

Gospodarsivo

UVOZ IN PREVOZ TOBAKA IN TOBACNIH IZDELKOV V POTNIŠKEM PROMETU.

Monopolna uprava v Beogradu je za uvoz tobaka in tobanih izdelkov (cigaret, smodk, tobaka za nosljanje) v potniškem prometu določila nove monopolne takse in sicer: na 1000 cigaret 280 dinarjev, na en kilogram rezanega tobaka 250 dinarjev, na 100 smodk 200 dinarjev in na en kilogram tobaka za nosljanje 100 dinarjev v srebru.

Te takse plačajo samo potniki, ki dopotujejo v našo državo, ali pa ki v tranzitu potujejo skozi našo državo in imajo s seboj inozemski tobak, cigarete ali smodke.

Manjše količine tobaka, smodk in cigaret so proste od monopolne takse, in sicer smejo po členu 105. monopolnega zakona potniki, ki tranzitirajo našo državo, nositi s seboj prosto od monopolne takse do 100 gramov tobaka ali cigaret, ali do 20 smodk, ali 1/10 kg tobaka za nosljanje, — potniki pa, ki prihajajo v našo državo, smejo prinesiti s seboj prosto od monopolne takse do 100 gramov tobaka ali cigaret, ali pa do 20 smodk. Te olajšave ne veljajo v obmejnem prometu.

Ce se pri kakem potniku najdejo večje, kot zgoraj navedene, količine, ali če sicer kaka privatna oseba dobi tobak in tobane izdelke iz inozemstva, mora se plačati pri carinarnici določena monopolna taksa. Če dotičnik ne more položiti monopolne takse, se mu odvzame tobak in odvzeti tobak odda najbližjemu uradu monopolne uprave.

Za viliotapljeni tobak veljajo kazenski predpisi.

Prevoz tobaka in tobanih izdelkov izven potniškega prometa je vezan na predhodno odobritev Uprave državnih monopolov v Beogradu (glej št. 28. »Jutra« od dne 2. februarja t. l.).

ZAČASNI IZVOZ KONJEV NA DIRKE IN PLEMENSKIH KOBL NA OPLEMENITEV.

Za konje, ki se začasno izvozijo na dirke in za plemenske kobile, ki se pošiljajo v inozemstvo na oplemenitev, velja od dne 26. januarja 1922 sledeče loločbe:

I. Za konje, ki se prevažajo na naših železnicah, in ki se pošiljajo na dirke v naši zemlji ali pa v inozemstvo, se plača samo polovica železniške prevoznine.

Lastnik takih konjev se mora rali popusta prevoznine pri železniški postaji izkazati s posebnim potrdilom (uverjenosti) ministrstva za kmetištvo v Beogradu, ali pa upravnega odbora društva, ki prireja dirko, v katerem se potrjuje, da se je resnično prijavil na dirko. Pravica do 50odst. železn. popusta velja za sedem dni pred dirko in sedem dni po končani dirki. Pri izvozu, oziroma prevozu konjev na dirke se plača cela prevoznina, zato pa se pri povratku iz dirke ne plača nikak prevoznina. Če se lastnik konjev izkaže s potrdilom uprave ki je priročila dirko, da se je zares udeležil dirke.

II. Dovoljen je prosto od izvozne carine izvoz onh konjev na dirke in plemenskih kobil na oplemenitev, za katere izda ministrstvo za kmetištvo v Beogradu, ali pa uprava dotičnega kola jahačev ali polobnih društev, ki stoje pod nadzorstvom ministrstva za kmetištvo v Beogradu ali pa uprava dotičnega kola jahačev ali polobnih društev, ki stoje pod nadzorstvom ministrstva za kmetištvo, posebno potrdilo. Ta potrdila se izdajo na prošnjo lastnika konjev, v kateri se mora obvezati, da bo konje po izvršeni dirki in kobilah po obohlitvi zopet pripeljal nazaj. Za potrdila, ki jih izdajo uprave kola jahačev in polobnih društev, odgovarja solilarno celotna uprava (olbor).

Za vsak tak izvoz se mora predložiti še posebno prošnja Generalni direkciji carin v Beogradu, kateri je priročiti dotično potrdilo ministrstva za kmetištvo, ali pa kola jahačev itl. V prošnji se mora tudi navesti, pri kateri carinarnici se bo izvažala izvozna in pri povratku uvozna carinska ekspedicija.

MEŠANA MEDNARODNA SODIŠČA.

Iz Beograda poročajo (urati). Interesenti se opozarjajo, da ima mešarodno sodišče za Nemčijo, Avstrijo in Bolgarijo na eni ter Jugoslavijo na drugi strani za razsojevanje pravnih sporov med našimi državljani in državljani omejenih držav, svoj selež v Zenevi. Za našo državo funkcira kot sodnik dr. Dr. Poljub Amnjetič, profesor beograjskega vsenčilišča, za zastopnika državnih interesov pa je odrejen dr. Dušan M. Subotić, sodnik kasacijskega sodišča v Beogradu, ki ima svojo pisarno v Beogradu, krajla Milana ulici št. 82 in uradno v zadržavah mešarodnega sodišča od 3. do 5. ure popoldne.

Rok za prijavo tožbe pri mešanih sodiščih za Nemčijo je sicer že potekel dne 20. oktobra prošlega leta, moreje se pa vseeno še predložiti tožbe, ako tožnik tolaže utemeljeno zakasnitev. Rok za tožbe proti državljanom Avstrije poteče dne 20. aprila, za tožbe proti državljanom Bolgarije dne 21. maja 1922.

Podrobnejša navodila postopanja pri teh sodiščih so objavljena v Službenih novinah št. 117, 281, 288, iz leta 1921, in št. 17 iz leta 1922.

Podrobnejše informacije dobe interesi pri g. dr. Subotiću na gori označenem kraju in času.

— Da se prošnje zaradi carine prostega uvoza blaga ne zadržujejo brezpotrebno, razglasa ministrstvo za trgovino in industrijo, da morajo stranke svoje prošnje za carino prosti uvoz blaga pravilno kolikovati in jim priložiti bodisi v originalu ali prepisu račun — fakturo naročenega blaga ter predpisano takso za uverjenje. Naj bi stranke vlagale predmetne prošnje, predno pride pošiljatev, oziroma še prej, nego naročijo blago, kajti ministrstvo mora pred izdajo uverjenja iskati podatke, ako se dotično blago izdeluje v državi in ne sme rešiti prošnje, dokler ne dobi teh podatkov.

— Nova pogajanja o inozemskem posojlu. Kakor poroča zagrebška »Litkeč«, je dospel v Beograd g. Watson, šef angleške bančne tvrdke Watson & Comp., da začne s pristojnimi oblastmi pogajanja o zunanjem posojlu. Ta tvrdka je sklenila leta 1909 s Crno goro posojlo v znesku 550.000 funtov po 5 odst. obrestovanju.

— Na beograjskem žitnem tržišču je bilo prodano tekom leta 1921: 1.871.636 kg pšenice, 1.789.596 kg kornuze, 202.976 kg ovs, 69.416 ječmena in 28.275 kg riž.

— Jugoslovanske gospodarske brige. Pod tem naslovom piše graška »Tagepost« o gospodarskih razmerah v Jugoslaviji in na navede vse naše znane težave in težoč. K temu pripominja, da se nahaja Jugoslavija, po kateri teče med in mleko, v srečnem in zaviden položaju, da se more s 4 do 5 dobriimi žetvami rešiti vseh dosedanjih skrbí in težav.

— Dobava cigaretnega papirja. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje za dan 4. marca ob 11. uri dop. v pisarni upravnika državnih monopolov v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave 32.000 bobin cigaretnega papirja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— Dobava materiala za izdelovanje kant za petrolej. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje za dan 11. marca ob 11. uri dopoldne v pisarni upravnika državnih monopolov v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave pločevine, pocinčene žice, cina, svineca, salmika in solne kisline za delavnico za izdelovanje kant za petrolej. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— Državni dolgovi Češkoslovaške. Domači dolgovi 9.6 milijarde Kč, dolgovi Ameriki 92.8 milijonov dolarjev, Angliji 2.4 milijona funtov (novi kredit v znesku 3 milijonov funtov ni tu vračunan), Italiji 180 milijonov lir, Franciji 128 milijonov frankov ter kot takso za osvobodjenje 750 milijonov zlatih frankov antanti.

— Izgube češkega s'adkornega s'adlčata. Vsled porasta češkoslovaške krone ima češki s'adlčorni s'adlčat velike izgube, tako da je bil prisljen zahtevati od članov plačila, ki znašajo za tvornice s'irovega s'adlčorja 9 K, a za rafinerije 3 K pri metriskem stotu. Doslej se je od izvoznega s'adlčorja izvozilo okoli 1.85 milijonov stotov, a ostane za izvoz še 1.2 milijona, pri čemur predložijo vsled porasta češkoslovaške krone velike izgube.

— Italija poravnava vojne dolgove. Po uradnem poročilu italijanske vlade je Italija poravnala vse v Nizozemski za časa vojne najeta posojila.

— Na milanski velesejmu ki se vrši od dne 12. do 27. aprila 1922, bo sodelovala, kakor poročajo, tudi Češkoslovaška.

— Drezposelnost v Nemčiji. Koncem decembra 1921 je bilo v Nemčiji 164.000 delavcev brez posla.

— Kurz zlatega rublja v Rusiji. Po poročilu iz Moskve znaša od dne 1. februarja kurz zlatega rublja 150.000 sovjetskih rubljev.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 149 — 151, Bakarešta 240, Milan 1420 — 1135, London 1311 — 1314, Pariz 2570 — 2577, Praga 570 — 577, Svica 5900 — 5930, Dunaj 3.70 — 3.85, Budimpešta 47 — 47 in pol, Newyork ček 300 — 301, valuta: dolarji 299 in pol — 300 in pol, avstrijske krone 4 — 4.50, franki 2525 — 2550, napoleonidori 1100, marke 152 — 160, leji 230 — 235.

Banka za Primorje 760 — 775.

Trgovinska banka 285 — 288.

Centralna banka 390 — 390.

Ilrv. eskomptna banka 780 — 790.

Gospodarska banka 80 — 87.

Hipotekarna banka 580 — 585.

Jadranska banka 1100 — 1150.

Jugoslovanska banka 492 — 498.

Ljubljanska kreditna banka 910 — 925.

Obrtna banka 620 — 650.

Slavenska banka 505 — 515.

Rečka pušla banka 450 — 455.

Union banka 2700 — 2800.

Curli, devize: Berlin 252, Newyork 511, London 22.18, Pariz 42.20, Milan 24.20, Praga 9.62, Budimpešta 0.77, Zagreb 1.65, Varšava 0.16, Dunaj 0.17, avstrijske žigosane krone 0.08.

Berlin, devize: Rim 954 — 956, London 875.10 — 874.20, Newyork 20.179 — 20.221, Pariz 1099.25 — 1702.75, Svica 39.1255 — 39.51.45, Dunaj 6.78 — 6.82, Praga 379.90 — 380.40, Budimpešta 30.93 — 31.04, Zagreb 65, Sofija 136.35 — 133.65.

Pridobivajte »Jutra« novih naročnikov!

CLAUDE FARRERE: 98
Morski ropar
(Le Flibustier des Mers.)
(Konec.)

Krvnikovi hlapci se umaknejo. Tomaž ugodno pozdravi. Ves bled razburjenja, princ gospod de Cussi za njegovi zvezani roki in mu pravi, ter se pri tem jedva vzdržuje: «Oh, zakaj mi niste takrat verjeli, ko sem vam pravil...»

Tomaž, stokrat mirnejši ko dobri namestnik, mu odgovori: «Ko ste mi takrat pravili, da riskiram svojo glavo? Pa neka bude! Ni treba, da se vam smilim. Očividno nisem bil rojen, da bi utonil. Nisem vam zato manj hvaležen, smete mi verjeti!»

Kaplan se sedaj približa in pomoli obsojencu bakreno razpelo.

«Poljubi je, sinko moj, in predaj se njegovi milosti. Odpustil ti bo, kakor si ti odpustil svojim sovražnikom.»

«Iz vsega srca, da!» odgovori Tomaž in gleda v namestnika. «Celo kralju odpuščam, dasi me je ogoljufal...»

Krvniku se zdi, da traja razgovor že predolgo. Zato zakašlja.

Tomaž razume in pravi: «Zdravstvujte, gospoda moja!»

Toda gospod de Cussi iznova prime njegovo roko:

«Bog varuj,» pravi in solze ga oblijejo, «meni je ta ura stokrat ljuba ko vam žalostna... Kapitan Jagnje, povejte mi, ali imate pred smrtjo še eno željo, karkršnokoli?... Kakor sem Cussi, desnico dam zato, da vam jo izpolnim!»

Tomaž ga pogleda in pravi počasi: «Da», zamrmra, «eno željo bi že še imel...»

Toda potem zamišljeno zmaje z glavo.

«Kakšna pa je?» vpraša Cussi.

«Njo... naj še enkrat vidim!» zašepeta Tomaž.

.... zašepeta tako tiho, da Cussi

izprva ni prav verjel svojim ušesom.

«Torci kaj?» vpraša še enkrat.

«Njo bi rad videl,» zaprosi Tomaž še enkrat skoraj ponižno. «Njo, Juano, prijateljico svojo, mater svojega deteta...» V ujetništvu je bil namreč izvedel o njeni nosečnosti.

«Pri mojem Zveličarju!» vzklikne namestnik. «Drugega nič?» Njena ječa je edva petsto korakov od tod!»

Ročno izda svoja povelja. Praporščak in dva vojaka takoj odhitita po Juano.

Krvnik nekaj zamrmra zaradi te zakasnitve. Tomaž ga razume in mu hoče skrajšati čas, tako se mu je ogrelo srce pri sami misli, da bo še to uro videl njo, njo, s katero bi bil sicer praznoval svidenje šele na sodnji dan. Zato se sedaj zopet obrne h krvniku in mu pravi, naj le kar pripremi vse potrebno, da bo vsaj pozneje trajalo manj časa. «Na ta način,» pravi in se veselo smeji, kakor da se šali na najprijaznejši način tega sveta, «na ta način vam pojde delo

pozneje bolj ročno izpod rok, samo da poprej pet- ali šestkrat objamem svojo lepotic, ki jo sedaj pričakujem. Ne bojte se, da bo trajalo predolgo, čim se prične solziti, jo pošljem od tod!»

In nato sam zahteva, da mu polože vrv okrog vratu in da naslonijo lestvo ob ograjo, da bo pri roki. Nato obstoji in čaka.

Toda kmalu pobledi vkljub svojem čudovitemu dosežanju pogumu. Praporščak in oba vojaka se vračata, brez Juane.

«Kaj se je zgodilo?» vpraša Tomaž Jagnje ali skoraj krične, pri tem pa stopi za dolg korak proti praporščaku.

Praporščak se odkrije, kajti obsojenčev obraz sije v strašnem veličanstvu.

«Ona gospa,» jeclja, «ni hotela priti. Rekla je...»

In sapa mu zastane. Tomaž pa ponovi z glasom, ki še bolj izraža grozen strah, ko njegov obraz:

«Rekla je?»

«Rekla je: Sporočite mu, da mi ne pride niti na misel. Zadnjič naj bi se bil boril kot mož, pa bi sedaj ne umiral kot pes.»

Brez besede se umakne Tomaž do lestve. Krvnik namigne hlapcem. Počasi, izmenjaje, navijajo vrv okrog vintlje.

Tomaž trikrat požre slino, potem pa zopet zašepeta skoraj proseče: «Ali ni rekla nič drugega, prav nič?»

«Pač,» pravi praporščak in vrti svoj klobuček s prsti, «pač, rekla je tudi še...»

«Kaj? Kaj?»

«Rekla je, da vi niste oče deteta.»

Brez krika se Tomaž naenkrat skloni ter omahne naprej, kakor živ, ki je sprejela smrtni sunek. Ta hip pa se zopet strmo zravna, z rameni dvigne lestvico, se obrne, stopi tri kline navzgor in... skoči v prazno. Navita in napeta vrv mu vrati gladko prelomi.

Razne vesti

ANGLEŠKE SKRBI

London, 6. februarja. (Izv.) V nedeljo je izjavil lord Birkenhead v nekem svojem političnem govoru, da preti Angliji velika nevarnost v Indiji in v Egiptu. «Ni izključeno,» je dejal Birkenhead, «da bomo morali v teh dveh deželah s silo poizkusiti vzdržati vozi, s katerimi sta bili deželi doslej zvezani z angleškim imperijem». Indijski meharža Sanjar Jogen-dra Singh piše v «Daily Mailu», da so vsi dobromisleči Indijci prepričani, da je pomirjenje Indije odvisno od vzpostavitve zdravih mednarodnih odnosov in od ojačitve zveze med Anglijo in Indijo. Anglija naj bi ustvarila primeren socialen in gospodarski program, da bi se izkoristilo bogastvo dežele v korist prebivalstva, pa bi bilo indijsko vprašanje rešeno.

VPRAŠANJE MADŽARSKE DEMOBILIZACIJE

Budimpešta, 6. februarja. (Izv.) Na današnji seji parlamenta je ministri predsednik Bethlen imel daljši govor o vprašanju madžarske demobilizacije, v katerem pravi, da so bile madžarske prošnje pri veliki in mali antanti, da bi odstopila od zahtev po izvršitvi tožalovne točke trianonske mirovne pogodbe, popolnoma brezuspešne. Nemogoče je, da bi se Madžarska mogla zadovoljiti samo s 35.000 mož namemniške armade, dočim sosedje še niso demobilizirali.

PADEC TUJIH VALUT NA DUNAJU

Dunaj, 6. februarja. (Izv.) Vselej čprav še nepotrjeni vesti, da dobi Avstrija posojilo v Angliji, je danes v prometu od banke do banke karz tujih valut zelo padel.

Zabave

S. K. «HERMES» V SPODNJI ŠIŠKI ima svoj družabni večer dne 11. t. m. ob osmih zvečer v salonu pri g. Štepcu v Spodnji Šiški. Spored: Igra «Trije tički». Žive slike iz sportne življenja, komični nastopi itd. Pridite vsi, ki čutite z nami! Odbor.

Darovi

* Za vdovo in otroke narodnega mučnika kovača Ivana Kromarja so poslali sledeči gg. in društva: Jugoslovanski Školski Savez 4000 K, Sokol Brežice, ženski odsek 1050 K, Poverjenstvo za socialno slrbo v Ljubljani 4000 K, Sokol Trbovlje 1404 K, Bratnik Cilka, Ljubljana nabrala 13.185 K, uradništvo Jadranske banke v Ljubljani 1000 K, Gorazd Fran. Ljubljana 1000 K, Kvartet «Primorje», Ljubljana, na zletu v Črnomlju 1207 K, Školno društvo Menza, Zagreb 1620 K, Kreditna banka, Ljubljana 1000 K, Sokol, Železniki 700 K, Smiljanč Nikolaj, Radarovič 1074 K, Bazilij Jeras, geometor 80 K, A. Vode, nadučitelj, Ružnik 20 K, Stupar Valerija, Metlika 60 K, Mikšovič Andrija, Zagreb 100 K, Horvat Ignac, Jesenice 40 K, Tilka dr. Čošarkova, Mokronog 40 K, Rohman Viktor, Ljubljana nabral 400 K, Kravos Ivan, Maribor 200 K, Matko, Novo mesto nabral 240 K, Dr. Leskovic, D. Lendava 100 K, Hrašovec Alojzij, poruč., Gospič 40 K, Bernot Vinko, Ormož, nabral 132 K, Sokol, Toplice 500 K, Bernot Vinko, Ormož 80 K, Dr. Slažmar, Ljubljana 100 K, Sokol, Gradac 415 K, Mudrovič Ivan, Novi Vinodol 100 K, Neimenovani, Ljutomer 200 K, Tomšič Mirko, Trebnje 40 K, Kobe Gustav, Ljubljana 40 K, Ploj Oto, Maribor 400 K, Weiss Janko, Črnomelj, nabral 160 K, Davidovič Sv., Zagreb 100 K, Neimenovani «Slov. Narod» 400 K, Vurdelja Ivan, Zagreb 600 K.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

1^a kisto zelje

na vagone, dobavlja najceneje
Alf. Sc wartz, Subotica,
Scotus Viator ulica 14.

Mali oglasi

Službe

Trgovskega pomočnika
(B. lezinarja), potrebnje trdka Pinter & Lenard, železnica. Maribor. 302

Trgovskega sotruidnika
starejšo moč, za vodstvo večje trgovine z mešanim blagom dovolj izveščenega samo prvo-rstno moč, spiejmo trdka Norb. Zanier & s. n. Sv. Peter v Savinski do. in. 284

Knjigovodja, 316
ki opravlja tudi blagajniške posle samostojna moč, zmo-čen bilanca k, s. i. se za ta-koj nji nastop v večjem in-dustrijskem podjetju v Lju-bljani. Ponudbe pod «Bilan-» na upravo «Jutra».

Notarskega kandidata,
oz. roma izveščenega solici-torja ter stenografa in jo-strojske spre me takoj Autou Koder, kr. notar v Murski Soboti. 321

Prodajalka
za mešano trgovino v Ljubljani se išče. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 25/a.

Dva potnika
išče večja kemična tovarna na Stajerskem proti proviziji u sicer za Koroško, Štaj. r.

sko in Kranjsko. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 27/a.

Knjigovodjo,
prvovrstno moč, išče neka tukajšnja ročna specerijska trgovina. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 26/a.

Prodajam
Dva štedilnika,
dobro ohranena, kakor tudi več sobnih peči je naprodaj. Ogleda in vpraša se: Simo Gregorčičeva ulica št. 111 pri g. Husa. 301

Klavir, 303
dobro ohranjen, se zelo po-ceni proda. Naslov v uprav-uistvu «Jutra» pod št. 49.

Proda se: 319
Brockhausov leksikon in železna otroška postelja. Naslov v upravi «Jutra».

Srnjak, 317
tri leta star, od mladega udomareni, popolnoma zdrav, se proda kupei naj pri-glasijo svoje naslove upravi «Jutra» pod «Srnjak».

Stanovanja
Stanovanje zastoj.
Katera boljša stranka v sro-dini mesta bi hotela zame-

nja'i stanovanje z dvema so-bama in pritklina i z en-kim v Mostah. Stanovanje se lepo in suho, na razpolago lep vrt Ugodno za ljubitelje na-rave. Več v trgovini Fon. Stari trg 6. 250

Zamenja se stanovanje
«račno, svetlo, s električno inžo, na cesti, obstojče iz dveh sob in kuhinje, s dvema ali tremi sobami in kuhinjo, če mogoče v sredini mesta letotam se sprejme več gos-podov ali gospodičen na domačo meščansko hrano.

Naslov po-č iz prijaznosti uprava «Jutra», Prešernova ulica 54. 21/a

Nepremičnosti
Krasna vila 219
obsežnim angleškim parkom v idilično lepem slovenskem trgu, ob železnici ki postaji, nova moderna zgradba, je usprodaj. Interesenti naj pošljejo svoje nasove na upravo «Jutra» pod «Prilika».

Razno
Potnik, 318
ki potuje v kratkem po Hr-vatski in Srbiji, prevzame se zastopstvo kakor eks-ortne trdke pod ugodnimi pogoji Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Potnik».

Vžigalice
znamke „MIKADO“, brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojkah izdeluje
tovarna vžigalic in kemikalij
družba z o. z. RUSE pri MARIBORU. 112
Telefon Interurban: 188. Brzjavlj: Vžigalice.

Stroji za obdelovanje lesa
Turbine
Zvonovi
Strojne tovarne in li arne d. d., Ljubljana

Naročite takoj
Ljubljanski Zvon
za leto 1922.
Pod novim uredništvom pesnika Fr. Albrechta bo novi letnik jako zanimiv in mnogovrsten. Sodelovali bodo najboljši naši leposlovni pisatelji, tudi tisti, ki se zadnja leta niso več oglašali.
Naročnina za celo leto znaša 60 dinarjev in se pošilja na
Tiskovno zadrugo v Ljubljani,
Prešernova ulica.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 7. februarja 1922

Ljubljana 306 m n. d. morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padevine mm
Ljubljana	7.	738.0	-9.0	sev. vzh.	sneg	3.8
Ljubljana	14.	737.0	-7.8	"	"	"
Ljubljana	21.	738.1	-8.2	"	oblačno	"
Zagreb	7.	766.8	-9.0	jug. vzh.	sneg	19.0
Beograd	7.	766.3	-9.0	sev. zap.	"	5.0
Budaj	7.	769.5	-10.0	"	"	"
Praga	7.	770.6	-11.0	zapad	oblačno	"
Inomost	7.	770.6	-11.0	"	"	"

POJASNILA K POROČILOM.

Naša vremenska opazovalnica priob-čuje sedaj poročila, ki se ne nanašajo le na Ljubljano, marveč na nekoliko širše ozemlje. Znano je, da moremo na vreme prihodnjega dne sklepati le, ako imamo pred seboj vremen. poročila ne le s svojege opazovališča, temveč za čim večje število krajev naše bližnje in daljnje okolice. Velike, moderne vre-menske opazovalnice sprejemajo vsak dan hrzjavna poročila iz vseh glavnih meteoroloških postaj cele Evrope in na podlagi teh izdajajo potem dnevne vre-menske karte, ki kažejo vremensko stanje ob 7. uri zjutraj. S pomočjo take karte je mogoče precej zanesljivo skle-pati na vreme prihodnjega dne ali pri-hodnjih dni.

Poudariti je treba pri tem, da znan-stvena vremenska napoved nikdar ne more sepati dalje kot za najbližje ure. v najboljšem slučaju za nekaj dni. Ob-činstvo navadno pričakuje proro-čanj za daljšo dobo, toda teh prava meteorologija ne more dati. More le na podlagi poročil široke opazovalne mre-že podatki trnutno sliko položaja in postaviti prognozo za prihodnjih štiriin-dvajset dni.

Da bi mogli v naznačenem zmislu s primernim sodelovanjem opazovati vremenske pojave okrog nas, bi bilo potrebno, da bi dobili točno poročila z zadostnega števila opazovalnic. Po-tom časopisja je to seveda nemogoče: celo v velikih centralah ne gre in tudi tam so karte za širše občinstvo po-rabljuje le po izredni poti, potem ob-lave v privatnih ali javnih lokalih. Ča-

sopisje more podatki poročila šele 12 ali celo 24 ur po trenutku njih veljavno-sti, torej takrat, ko se skoro že sestav-lja — nova karta, nova slika. Časopisno poročanje nas torej samo še po-uči, kakšno je bilo vreme in pod vpli-vom kakega vremenskega položaja, vrednost prognoze pa se zmanjša na minimum.

S temi pripombami je vzeti tudi naše vremensko poročilo, ki prinaša o vseh vnanjih, to je izvenljubljanskih posta-jah, podatke o stanju pred okroglo 24 urami.

Naj opozorimo pri tem na nekatere važnejše stvari. Višina zračnega tlaka v Ljubljani na eni in v vnanjih posta-jah na drugi strani kaže medsebojno veliko diferenco. Razlika je v tem, da se obnavlja gl-ble Ljubljane resnično stanje barometra, glede ostalih postaj pa stanje barometra, preračunano na morskogladino. Kajti le na ta način je mogoče primerjati zračni tlak med različno višino ležečimi kraji. Glede preračunavanja se je treba ravnati po pravilu, da je zračni tlak, čim višje gremo, tem manjši, in sicer se zmanjša na vsakih 10 m za nekaj manj kot en milimeter. OI Trsta do Ljubljane, ki leži 300 m nad morjem, je razlika za okrog 26 mm.

Izmed vnanjih postaj sta za sklepa-nje na bodoče vreme posebno značilna Innsbruck in Praga: kadar se zračni tlak v teh dveh postajah močno zniž-a, se nam bliža južno vreme. Na drugi strani pa bi nam poročila iz Italije in njenih otokov napovedovala snežno vreme; zato žal, da nam naša opazo-valnica teh poročil ne more oskrbeti.

Priporočajo se:

Skladščica: Šalkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Razmnoževalni aparati: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.
Spedicija: Šalkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	M. Schubert , Kongresni trg.
Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15	Modistka Iva Siler , Kongresni trg 6.
Jerenda Fran , kontekcija, manufak-tura na debelo, najnižje cene, Emon-ska cesta 8.	Kleparstvo: T. Korn , Poljanska cesta 8.
J. Kostevc , manufakturna trgovina, Sv. Petra cesta.	Seliškar Ivan , urar, Ljubljana, Rožna dolina 10 Vsako popravilo izvi-šujem točno in ceno.
A. Zibert , Prešernova ulica, priporoč. svojo veliko zalogo čevljev.	Brusovnica: Vekoslav Vanino , Stari trg.
I. Fon , specerijska in delikatesna tr-govina, Stari trg 6.	Ure, zlatnina in srebrnina , Ivan Pakiž, Stari trg 20.
Matej Orehek , modna trgovina in za-loga čevljev, Kolodvorska ul. 36.	Obleka, perilo, različna drobnarija , Fran Kraškovič , S. ar. trg št. 22. Nizke cene.
Mehanična delavnica: [d. p.] Šar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407	Modna trgovina Peter Šterk , Stari trg 18. Nizke cene.
Puskarji: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.	Trgovina z mešanim blagom J. Lončar , Sv. Petra cesta 36.
Pisalni stroji: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407	F. Fajdiga sin , zaloga pohištva, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 7. Ustanovljena l. 1879.
	A. Fuchs , trgovina z zlatnino, srebr-nino, urami itd. Selenburgova ulica.

OGLEJE.

Plačila zmožna trdka kupi bukovo ogleje v večjih količinah, približno 10 do 20 vagonov mesečno, v velikih kosih, brez drobiža, suhe, z vilam naložene, franko vagon Postojna ali Podbrdo.
Ponudbe naj se stavijo dr. Otonu Vallentschagu, odvetniku v Ljubljani, Šubičeva ulica št. 10.